

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **D.G.**, nar. X., H.T., zastúpený Š.N., bytom B. proti žalovanému: **J.S.T.**, zastúpený advokátkou JUDr. E.S.B., **o určenie neprimeranosti výmenného pomeru akcií a poskytnutie vyrovnania**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. júna 2008, č. k. 20 Cbs 45/03-313, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. júna 2008, č. k. 20 Cbs 45/03-313 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal určenia neprimeranosti výmenného pomeru 100 ks akcií žalovanej spoločnosti za 1 ks akcie G.T. v nominálnej hodnote 100 Sk, ktorý bol stanovený pre účel zlúčenia týchto spoločností, čím vzniklo žalobcovi právo na vyrovnanie a zároveň sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému poskytnúť žalobcovi vyrovnanie vo forme vydania akcií tak, aby súčet nominálnych hodnôt akcií žalobcu v spoločnosti žalovaného predstavoval podiel k jej vlastnému imaniu zapísanému k dátumu podania žaloby 0,0603%.

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že žalovaný je nástupníckou spoločnosťou zlučovanej spoločnosti G., a.s. a v zmysle ust. § 218i ods. 1 Obchod. zák. v prípade neprimeranosti výmenného pomeru akcií spolu s prípadnými doplatkami v peniazoch, určených zmluvou o zlúčení spoločnosti, každý akcionár zlučujúcich spoločností má právo proti nástupníckej spoločnosti na vyrovnanie vo forme peňažného doplatku, ktorý

nárok si žalobca v konaní neuplatnil. Ďalej uviedol, že nárokovateľnosť vydania akcií zákon neupravuje, a preto takýto nárok nemožno priznať a nemožno ho vyvodiť ani z ust. § 218i ods. 5 Obchod. zák. a z tohto dôvodu neuplatnenia práva na vyrovnanie vo forme peňažného vyrovnania Súd prvého stupňa návrh ako nedôvodný zamietol. Za rovnako nedôvodný považoval súd prvého stupňa návrh na určenie neprimeranosti výmenného pomeru, pri ktorom súd konštatoval nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení z dôvodu, že žalobca sa mohol domáhať priameho plnenia.

O trovách rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že priznal náhradu trov procesne úspešnému žalovanému, spolu 112 945 Sk.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietol odňatie možnosti konať žalobcovi pred súdom, keď sa žalovaný ospravedlnil na pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci z dôvodu nemožnosti vypovedať pre zdravotný stav a zástupca žalovaného z dôvodu dlhodobej zahraničnej cesty, nemožnosť konať pred súdom vidí odvolateľ tiež v nepripustení zmeny petitu, ktorým žiadal, okrem určenia neprimeranosti výmenného pomeru aj vyrovnanie vo forme vydania akcií alebo vyplatenia vyrovnanie vo forme peňažného doplatku, namietol neúplne zistený skutkový stav, pretože nevykonali súd navrhované dôkazy, na základe nevykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým a právnym zisteniam.

Podľa názoru žalobcu žalobca si uplatnil voči žalovanému právo na vyrovnanie podľa § 218i ods. 1 Obchod. zákonníka riadne a včas. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že žalobca pôvodne žiadal o vyrovnanie vo forme vydania akcií, keď pre uplatnenie práva v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote je podstatné, že žalobca si pred jej uplynutím uplatnil voči žalovanému právo na vyrovnanie, pričom forma tohto vyrovnanie nie je pre posúdenie včasnosti uplatnenia práva rozhodujúca. Ďalej uviedol, že neobstojí ani právny názor prvostupňového súdu, podľa ktorého nie je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení neprimeranosti výmenného pomeru akcií, a preto je v danom prípade neprípustná určovacia žaloba. Ak sa teda žalobca domáhal svojho práva formou určovacej žaloby, vychádzal práve zo zákonného ustanovenia § 218i ods. 1 Obchod. zákonníka a z potreby rozhodnutia súdu o tom, že výmenný pomer akcií stanovený v danom prípade je neprimeraný.

Prvostupňový súd pri právnej kvalifikácii predmetného sporu neskúmal dôvod, motívy a ciele právnej úpravy zlúčenia spoločností, nevykonali ani jeden z dôkazov navrhnutých žalobcom, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia sa vôbec nevysporiadal s otázkou, prečo tieto dôkazy nevykonali, resp. ako ich vyhodnotil. Taktiež sa nezaoberal otázkou, či akcionári spoločnosti J., a.s. disponovali vôbec zaknihovanými akciami (či vôbec došlo ku

ich emisii), za účelom čoho žalobca žiadal zabezpečenie potvrdenia C., a.s., či vôbec a v akom rozsahu spoločnosť J., a.s. emitovala zaknihované kmeňové akcie na meno a či vôbec mohlo prebehnúť hlasovanie o zlúčení spoločností, ktoré je predmetom tohto sporu. Ďalej navrhol formou konania o predbežnej otázke predložiť Európskemu súdnemu dvoru ES predbežné otázky smerujúce cieľ, aby výmenný pomer akcií bol určený tak, aby relatívne percentuálne podiely akcionárov na zlúčenom obchodnom imaní spoločností boli zhodné s ich podielmi v zaniknutej spoločnosti pred zlúčením.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny, uviedol, že súd prvého stupňa správne procesne posúdil absencium žalobcu a jeho právneho zástupcu na pojednávaní. Z hľadiska včasnosti podania predmetnej žaloby poukázal na to, že návrh na vyrovnanie vo forme peňažného doplatku bolo potrebné podať v lehote jedného roka odo dňa, keď bolo splynutie alebo zlúčenie spoločností zapísané do obchodného registra, inak toto právo zaniká. Vzhľadom na to, že návrh vyžadovaný § 218i vtedy platného Obchodného zákonníka podaný nebol, žalovaný má za to, že návrhu žalobcu nie je možné vyhovieť. Obdobne pokus žalobcu o zmenu petitu bol podaný po lehote jedného roka, preto takémuto návrhu by súd z tohto dôvodu nemohol vyhovieť. Ďalej uviedol, že Tretia smernica Rady č. 78/855/RHS z 9.10.1978 o zlúčení a splynutí akciových spoločností neupravuje postup pri neprimeranom výmennom pomere. Je preto na členskom štáte, aby sám upravil postup v takom prípade. Poukázal na to, že hodnota akcií je daná trhom, takže sa mení denne a závisí od prosperity spoločnosti, preto je len asi ťažko reálne, aby doplatok zodpovedal hodnote v čase vyplatenia. Preto uvedené tvrdenie žalobcu je bezpredmetné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací /§ 10 ods. 2 O.s.p./ prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a po prejednaní odvolania bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 1, 2 O.s.p. dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

Návrhom podaným žalobcom na súd prvého stupňa si žalobca uplatnil určenie neprimeranosti výmenného pomeru 100 kusov zaknihovaných kmeňových akcií na meno, vydaných spoločnosťou J., a.s., T. za 1 kus listinnej kmeňovej akcie vydané spoločnosťou G.T. a uloženie povinnosti žalovanému poskytnúť žalobcovi vyrovnanie vo forme vydania akcií tak, aby súčet nominálnych hodnôt akcií žalobcu v spoločnosti žalovaného predstavoval podiel k jej vlastnému imaniu k dátumu žaloby veľkosť 0,0603%.

Podľa ust. § 218i ods. 1 Obchod. zák. ak nie je výmenný pomer akcií spolu s prípadnými doplatkami v peniazoch určený zmluvou o splynutí alebo zmluvou o zlúčení

spoločnosti primeraný, každý z akcionárov splývajúcich alebo zlučujúcich sa spoločností má voči nástupnickej spoločnosti právo na vyrovnanie vo forme peňažného doplatku.

Podľa ust. § 218i ods. 5 Obchod. zák. rozhodnutie súdu, ktorým sa akcionárovi priznalo právo na vyrovnanie, je pre nástupnícku spoločnosť v určení priznaného práva akcionára záväzná aj voči ostatným akcionárom na každú akciu, ktorá bola vydaná výmenou za akcie zanikajúcich spoločností, rovnaký doplatok v peniazoch, prípadne vydať ďalšie akcie.

Podľa ust. § 80 písm. c) O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa ust. § 101 ods. 1 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Samotné pojednávanie v neprítomnosti účastníka a jeho právneho zástupcu bez ďalšieho nie je v zmysle citovaného ust. § 101 ods. 2 O.s.p. odobratie možnosti konať účastníkovi pred súdom. Súd pred pojednávaním skúma podmienky na pojednávanie bez prítomných účastníkov tak, aby boli zachované ich práva, ako účastníka na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaného, v súlade s právnou úpravou. Pokiaľ súd prvého stupňa po zvážení všetkých okolností (predchádzajúcu účasť na pojednávaní, úplné a postačujúce vypočutie účastníkov a vykonanie dokazovania na predchádzajúcom pojednávaní, obsah spisového materiálu, obsah a dôvodnosť ospravedlnenia účastníkov a právnych zástupcov na pojednávanie a iné dôvody) dospeje k záveru, že je v zmysle citovaného ust. § 101 ods. 2 O.s.p. možné a účelné pojednávať v neprítomnosti účastníka a jeho zástupcu, nejde o odobratie možnosti konať pred samotným súdom, ale o nevyužitie tejto možnosti, prípadne iných procesných možností účastníkom konania. V danom prípade súd prvého stupňa správne zhodnotil podmienky pojednávania v neprítomnosti účastníka a jeho zástupcu.

Tretia smernica Rady z 9. októbra 1978 o zlúčení a splynutí akciových spoločností, vychádzajúca z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy (78/855/EHS) prijala koordinačné opatrenia na úpravu zlúčenia jednej alebo viacerých spoločností s inou spoločnosťou a splynutia vytvorením novej spoločnosti. Ide o rámcovú úpravu zlúčenia a splynutia spoločnosti, ktorej cieľom bolo jednotne v členských štátoch upraviť spôsob a postup zlučovania a stanoviť základné právne podmienky, za splnenia ktorých je možné proces zlučovania uskutočniť. V článku 10 smernice je rámcovo uvedená povinnosť uviesť pomer výmeny akcií alebo aspoň

metódu použitú na stanovenie navrhovaného pomeru výmeny akcií. Smernica neupravuje postup pri neprimeranom výmennom pomere. Všetky ďalšie úpravy nad rámec všeobecnej úpravy Smernice táto ponecháva na úpravu členskými štátmi. V súlade s touto úpravou nadväzuje aj právna úprava § 218a a nasledujúce Obchodného zákonníka.

Námietka nesprávneho právneho názoru súdu prvého stupňa, podľa ktorého v danej veci chýba naliehavý právny záujem na navrhovanom určení neprimeranosti výmenného pomeru akcií, je dôvodná. Naliehavý právny záujem na určení neprimeranosti výmenného pomeru akcií je v danej prejednávanej veci daný priamo zo zákona (znenia § 218i Obchod. zák.), preto už nie je potrebné tento skúmať v zmysle procesnej úpravy § 80 písm. c) O.s.p. Odvolací súd je preto toho názoru, že aj prípadný nedostatok naliehavého právneho záujmu nemôže byť hmotnoprávnym dôvodom pre zamietnutie návrhu. Ide o procesnú podmienku, upravenú procesným predpisom Občianskym súdnym poriadkom a jej nesplnenie môže mať iba procesné dôsledky. Logicky vyplýva, že len výnimočne na podanom návrhu nebude mať navrhovateľ naliehavý právny záujem, pretože sotva pôjde do súdneho sporu, ak jeho uplatňované právo nebolo dotknuté, alebo realizáciou takéhoto práva nebol poškodený. Ak zákon dáva účastníkovi určité právo a s tým je spojená možnosť domáhať sa tohto práva na súde, nemožno hovoriť o nedostatku naliehavého právneho záujmu, ktorý záujem žalobca v konkrétnej veci preukázal. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil naliehavý právny záujem žalobcu a na základe nesprávnej právnej úvahy o chýbajúcom naliehavom právnom záujme vo veci samej návrh žalobcu zamietol.

Opätovne z nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je možné zistiť, akými úvahami dospel súd prvého stupňa k záveru, že žalobca mohol uplatniť len vyrovnanie vo peňažnej forme a prečo nie aj vo forme ďalších akcií a rozsudok je v tejto časti nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Ak súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobca má nárok len na prípadné peňažné vyrovnanie za splnenia zákonom stanovených podmienok a toto vyrovnanie nežiadal žalobca návrhom vo veci samej priznať, potom nezdôvodnil v rozhodnutí, prečo žalobca má nárok len na peňažné vyrovnanie a nie aj na vyrovnanie vo forme vydania ďalších akcií, keď ust. § 218i ods. 5 Obchod. zák. túto možnosť akcionárom umožňuje. Nezdôvodnil, aké iné je postavenie žalobcu oproti iným akcionárom spoločnosti žalovaného a rozdielne natoľko, že práve tento akcionár má nárok len na peňažné vyrovnanie a ostatní akcionári v prípade jeho úspechu na vyrovnanie doplatku v peniazoch, prípadne nárok na vydanie ďalších akcií.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1, 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. O náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci (§ 224 ods. 1, 3 O.s.p.).

P o u ě n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 9. septembra 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.